

УДК 656.11(083.74)

КОЗОРИЗ В.П.

ГО «Товариство учасників руху», м. Харків,
віце-президент, голова громадської спілки
захисту пішоходів «За безпеку пішоходів!»

АУДИТ НАЗЕМНИХ ПІШОХІДНИХ ПЕРЕХОДІВ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ДОРОЖНЬОЇ БЕЗПЕКИ

Наголошується на необхідності розробки Методики аудиту наземних пішохідних переходів з включенням до неї оцінки рівня комфорту на них.

Ключові слова: аудит, пішохідний перехід, дорожня безпека.

Як свідчить офіційна статистика, більше 30 % усіх ДТП, що стаються в Україні, пов'язані з наїздом на пішохода. Значна частина таких аварій викликана порушенням водіями правил проїзду пішохідних переходів, неочікуваним виходом пішоходів на проїзну частину або переходом ними дороги у невстановлених місцях. Найбільша кількість ДТП, пов'язаних з наїздом на пішохода, стається у великих містах на нерегульованих пішохідних переходах у темний період доби. Тому сьогодні дуже гостро стоїть питання про пошук ефективних методів і шляхів підвищення безпеки пішоходів. Одним з таких методів може стати систематичне і цілеспрямоване проведення аудиту наземних пішохідних переходів (НПП), зокрема у населених пунктах та поза їх межами, де існує найбільша небезпека для пішоходів. В даному разі предметом аудиту має стати виявлення і документування таких ризиків і небезпек (явних або прихованих), а також розроблення обґрунтованих рекомендацій щодо їх усунення.

Мусимо наголосити, що на відміну від багатьох європейських країн в Україні аудит НПП практично не використовується, а наукова методологія такого аудиту не розроблена. Більше того: в нормативно-правових актах, що регулюють питання організації та безпеки дорожнього руху (урядові постанови, відомчі інструкції, державні будівельні норми, галузеві стандарти, рекомендації, правила) такий термін як «аудит дорожньої безпеки» теж практично не використовується, хоча в практиці європейських країн він є досить поширеним. Чи не єдиним виключенням з цього правила є «Методика проведення аудиторських перевірок з безпеки дорожнього руху на стадії експлуатації автомобільних доріг загального користування» (М 03450778-700:2012), розроблена Державним дорожнім науково-дослідним інститутом імені М.П. Шульгіна». Але, ця Методика стосується лише аудиторських перевірок автомобільних доріг загального користування і не враховує багато

аспектів, які можуть впливати на безпеку і комфорт пішоходів, зокрема, на муніципальних, відомчих та внутрішньогосподарських дорогах.

Як відомо, вразливість пішоходів у процесі дорожнього руху здебільшого розглядається з точки зору отримання ними фізичних травм та ступеня їх тяжкості. У той же час не беруться до уваги численні стресогенні фактори, які супроводжують пішоходів і завдають чималої шкоди їх психічному здоров'ю, наприклад, страх перед автомобілем, що швидко наближається, роздратування, викликане ризикованою поведінкою водіїв, підвищений рівень автомобільного шуму і звукових сигналів тощо. Вплив цих негативних факторів може посилюватись відсутністю на пішохідному переході основних елементів, що забезпечують безпеку та комфорт дорожнього руху: дорожньої розмітки, понижених бордюрів, правильно відрегульованих світлофорів і т.п.

Отже, рівень комфорту на пішохідних переходах теж може бути предметом аудиту, який має проводитись за спеціальною методикою. Суттєвою відмінністю цієї методики від інших методів та методик підвищення безпеки дорожнього руху має стати її попереджувальний характер, тобто, виявлення потенційних ризиків і загроз виникнення ДТП та надання пропозицій щодо їх усунення. Саме такий підхід закладений у Методиці, розробленій «ДерждорНДІ» ім. М.П. Шульгіна, чим вона помітно відрізняється, скажімо, від «Порядку визначення ділянок і місць концентрації дорожньо-транспортних пригод на дорогах загального користування» (СОУ 45.2-00018112-007). Адже, якщо в цьому Порядку місця концентрації ДТП визначаються за фактом скоєння ДТП (протягом року в таких місцях має статися не менше 3-х ДТП з постраждалими), то відповідно до Методики аудиту його головним завданням є **попередження** виникнення дорожньо-транспортних пригод та пом'якшення їх наслідків у разі скоєння ДТП. В даному випадку аудит безпеки дорожнього руху розглядається як *«періодична перевірка існуючої мережі доріг з метою виявлення потенційних ризиків виникнення ДТП і надання пропозицій щодо попередження виникнення аварійно-небезпечних ситуацій та покращення умов руху для транспортних потоків»*.

Таким чином, головною метою аудиту безпеки і комфорту НПП можна вважати виявлення на них потенційних ризиків і загроз для учасників дорожнього руху та розроблення пропозицій щодо їх усунення з метою попередження аварійних ситуацій та покращення умов пішохідного руху. За такою ж аналогією до аудиту НПП можна застосувати й інші положення Методики, зокрема, щодо формування аудиторських груп і організації їхньої роботи, визначення критеріїв для розробки заходів з підвищення безпеки руху

при проведенні аудиту, оцінки основних факторів впливу на безпеку дорожнього руху тощо.

Наразі для оцінювання основних факторів впливу, характерних для такого виду ДТП як «Наїзд на пішохода», розробники Методики визначили близько 10 параметрів, які впливають на безпеку пішоходів і безпеку дорожнього руху загалом. Серед них: відсутність облаштованих пішохідних переходів в необхідних місцях чи недостатня їх видимість; відсутність чи незадовільний стан тротуарів і пішохідних доріжок в населених пунктах; невідповідність відстані видимості нормативним вимогам для доріг даної категорії; відсутність освітлення в населених пунктах, на наземних пішохідних переходах, зонах автобусних зупинок та біля об'єктів сервісу тощо. Насправді, таких параметрів набагато більше. Тому для проведення аудиту НПП і документування їх стану ми пропонуємо використовувати лист контролю НПП, який містить близько 30 параметрів, що характеризують стан регульованих та нерегульованих НПП і оцінки кожного з цих параметрів (задовільна/незадовільна). Наприклад, ми пропонуємо під час проведення аудиту НПП з'ясувати інтенсивність руху пішоходів та транспортних засобів, стан дорожніх знаків, які інформують про наявність НПП, стан їх видимості у денний та нічний час, стан дорожнього покриття на НПП і т.д.

На нашу думку, затвердження та впровадження на практиці Методики аудиту наземних пішохідних переходів може стати дієвим механізмом для підвищення безпеки і комфорту пішоходів, які є наймасовішою і найуразливішою категорією учасників дорожнього руху.

Література

1. Стандарти Європейського Союзу щодо захисту пішоходів та практичні аспекти їх застосування в Україні. – Харків: ТОВ «Цифра принт», 2013. – 190 с.
2. Звіт про результати моніторингу виконання Стратегії з підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2015 року. – Харків, 2015. – 54 с.

Анотація

В статье делается акцент на необходимости разработки Методики проведения аудита наземных пешеходных переходов с включением в неё оценки уровня комфорта на них.

Ключевые слова: аудит, пешеходный переход, дорожная безопасность.